

*** ביג"י רצה להעמיד את עוזי נרקיס לדין * מועצת המדינה חתמה על דף ריק * הצ'כים שלהו בריגאדה לארץ * סך-הכל היו למדינה 25 אלף חיילים * האלוף האמריקאי הבריק: „חילהרגלים - בושח וחרפה!"**

לא רק מיצעדים, מחולות, דגלים ושירה הציפו את הארץ, בהגיגות העשרים. נפרצו גם סכרילשונם של גדולי המדינה, ומיליונים של מילים תיארו כל פרט שהיה קשור במאורע ההיסטורי של הקמת המדינה. כיום העצום של זכרונות, היו גם גילויים של ממש, אשר הטילו אור חדש על פרשיות חשובות, או האירו כאור פיקנטי מאורעות ואישים גדולים. בעמודים אלה מוגש מיבחר הגילויים האלה:

חתימה על קלף ריק

חמישה שרים נבחרו לחבר את מגילת העצמאות: פינחס רוזן, משה שרת, אהרן ציזלינג, משה שפירא, דוד רמז. על שרת הוטל ניסוח ההצעה הסופית. נקבע, כי שם המדינה יהיה - ישראל.

הזמן דחק מאוד: נותרו רק יומיים למועד ההכרזה. שרת הגיש את הצעתו ב-13 במאי - והנוסח עורר ביקורת רבה. בין השאר: הוא היה מליצי מדי. לבסוף הוחלט למסור את מלאכת הניסוח הסופי לידי בן-גוריון.

הנוסח שהציע התקבל - אבל לא לפני שפרץ ויכוח חריף בין ציזלינג, הסוציאליסט לבין הרב פישמן, הדתי. ציזלינג דרש למחוק את המילים „מתוך בטחון בצור ישראל", ואילו הרב פישמן דרש לא רק להשאיר אותן אלא להוסיף את המלה „וגואלו" - המשלימה את הנוסח הדתי-מסורתי של פסוק זה. לבסוף ויתרו השניים, וארבע המילים נשארו.

החותרים הדתיים על המגילה הוסיפו, כל אחד לפני חתימת שמו, את ראשייהתיבות: ב"ה (בעזרת השם).

התוצאה של כל הויכוחים האלה היתה, שכאשר חיפשו גראף פיקאי או סופר-סתר שיכתוב את המגילה על קלף - לא נמצא מי שיכול להשלים את המלאכה בזמן. על כן, בשעה ארבע אחריצהריים, ביום ה-14 במאי 1948, הקריא דוד בן-גוריון את מגילת העצמאות - מתוך נוסח כתוב במי כונת כתיבה. את החתימות חתמו על קלף חלק. רק אחרי כן נכתבה המגילה מעל לחתימות.

מדינה בלתי-מוגבלת

היה חשש ודאי, שאם תוכרו מדינת ישראל - יפלו כל צבאות ערב לשיטחה. לכן נעשו ניסיונות של הרגע האחרון - בעיקר מצד זרים - למנוע את הכרזת המדינה, ובזאת להציל את היישוב העברי מהתקפת העלולה להשי מיזר.

ב-12 במאי הובא העניין להצבעה בישיבת מ'נהלת העם. שהיתה למעשה הממשלה הזמנית. רק שר אחד - פרץ ברנ' שטיין - הציע להכריז על הקמת ממשלה, אבל לא מדינה. הצעה אחרת: לציין, בגוף ההכרזה, על הקמת-המדינה, גם אם גבולותיה, לפי תוכנית-החלוקה, לכך תתנגד בן-גוריון שרמו כזאת כי גבולות החלוקה אינם מחייבים את המדינה החדשה, מכיוון שהערבים ממלא לא קיבלו אותם.

ההכרעה נפלה - לטובת בן-גוריון - בארבעה קולות נגד חמישה. לכן אין, עד היום, גבול מדיני מחייב למדינת

בן-גוריון ומגילת העצמאות המקורית, בתמונה משוחזרת

הפלמ"ח, החלפת מפקדים בתפקידים, והנהגת מיסטר צבאי סדיר.

עיקר מאבקו היה נגד עצמאותו של הפלמ"ח. הוא ראה בו כפי שרשם ביומנו - „צבא פרטי, מפלגתי וכיתתי", אשר זיקתו העיקרית להנהגה הפוליטית של אחדות-העבודה. לבסוף, ניצחה גישתו הממלכתית של בן-גוריון, ומטה הפלמ"ח פורק. אבל החודשים הראשונים של המדינה רצופים התנגשויות, תלונות והתנצחויות בין בן-גוריון והפלמ"ח.

★ ★ ★

דוגמה, מתוך יומנו של בן-גוריון: „כאשר נתתי פקודה להקים חיל-הים, אמרו לי: יש פליים - פלוגות-הים של הפלמ"ח.

„איפה ישנו פליים? הוא עומד לי קרית ענבים. „אמרתי: מקרית-ענבים קשה להילחם בים. שאלתי: מי המפקד שלו? בשם אחד, בנו של אחד מאנשי מפ"ם. שאלתי: איפה למד זאת? לא למד. היה על אוניה? לא, אבל הוא המפקד."

★ ★ ★

גילוי נוסף על היחסים בין הפלמ"ח לבין הצבא הסדיר מביא גם רב-אלוף היים לסקוב. הוא מספר על הקמת חטי"ב ד, ועל קבלת תפקיד מפקד גדוד 73:

„קבלת התפקיד על גודו-חרמ"ש היתה מותנית בהסכמת סגל מפקדיו. הסכמה זו היתה מותנית בהסכמת מטה ה"פלמ"ח. לולא התערבות האלוף צבי זמיר, שהיה לפני מפקד הגדוד, ספק אם הייתי נעשה מפקדו של גדוד זה.

„עד שעבר הגדוד לעין-שמר (כך נודע לי לאחר מלחמת העצמאות) היה, ערב אירגון כל פעולה, נעלם מישהו מפלמ"ח לעבר תל-אביב, כדי לקבל את אישור מטה-פלמ"ח למעשה. עם הגיעו לעין-שמר, לאחר לטרון, ערקו כל אנשי פלמ"ח שהיו בגדוד."

כל חיילי תש"ז

12 יום לפני ההכרזה על הקמת-המדינה, כאשר כוחות עבריים לחמו כבר בכל החזיתות, הסתכם מספר הלוחמים בחטיבות השונות:

- פלמ"ח: 6223 (מהם 1061 בנגב).
- גולני: 3239.
- כרמלי: 2432.
- אלכסדרוני: 3121.
- קריית: 1696.
- ציוני: 2414.
- גבעתי: 2721.

סך-הכל של מגוייסי ההגנה באותו יום, יחד עם השירי" (חמשך בעמוד 29)

שמחה עמוקה - ושוב אני אבל בין השמחים... היפציזו הלילה את תל-אביב?"

מי הבוס בצבא?

מי יתן פקודות לרמטכ"ל? שאלה זו דרשה הכרעה עוד לפני שקמה המדינה. המצב אז היה מסורבל למדי: דוד בן-גוריון, כיו"ר הנהלת הסוכנות, היה ממונה על ענייני-

הבטחון. אבל היתה קיימת מיפקדה ארצית של ההגנה, שבראשה עמד ישראל גלילי.

עם התחלת הדיונים המעשיים על הקמת הממשלה הזמנית, וחלוקת התפקידים בה, דאג בן-גוריון - המועמד לתפקיד שר-הביטחון - להעברת החלטה המבטלת את תפקיד רמ"א (ראש מיפקדה ארצית). אחר-כך פנה לגלילי, הציע לו לעבוד תחתיו - ושגלילי עצמו יציע את התפקיד שהיה רוצה למלא.

גלילי ענה, כי היה רוצה להיות האיש העומד בין שר-הביטחון לרמטכ"ל. לכך לא הסכים בן-גוריון בשום אופן. נזכר בן-גוריון: „שאלתי את גלילי: אם הוא היה שר-הביטחון, האם היה מסכים שאחר יתן הוראות לרמטכ"ל? הוא ענה שלא היה מקבל תיק, אם לא יוכל לתת הוראות לרמטכ"ל."

לבסוף, היה זה גלילי שניכנע: הוא ידע שדרושה סמכותו של בן-גוריון כדי להכריע בענייני-ביטחון. הוא הסכים לש"ת כסגן שר הביטחון - ללא כל סמכות פיקודית.

ביג"י נגד צבא פרטי-מפלגתי

כאשר קיבל בן-גוריון לידיו את תיק הביטחון, קבע לעצמו שלושה יעדים מיידיים: ביטול מעמדו הנפרד של

ישראל. יש לה רק קו שביתת-הנשק של 1949 וקו הפסקת-האש של 1967.

ברגע האחרון הוחלף הרגל

במועצת העם לא היה כימעט ויכוח, מה לא צריך להיות דיגלה של המדינה העומדת לקום. „נשאיר את דגל תכול-לבן עם המגן-דוד לתנועה הציונית", היה הסדר.

כדגל המדינה נקבע דיגלו של תיאודור הרצל - שבעת כוכבי זהב. גרפיקאים כבר הכינו הצעות שונות של שבעת הכוכבים, כאשר לפתע הודיע דוד בן-גוריון שחייבים לש"נות את ההחלטה. כי הנה, ראשי התנועה הציונית בעולם דרשו, שהדגל הציוני יהיה גם דגל המדינה - כדי לסמל את ניצחונה של הציונות וכך גם נקבע.

אבל ביום שימחה

איך הרגיש בן-גוריון ברגע הרמטי ביותר של חייו? כך כתב ביומנו, ב-14 במאי 1948: „בארבע אחריצהריים הוכרזה העצמאות היהודית והוק"מה המדינה. גורלה בידי כוחות הבטחון... בארץ צהלה ו-